# WYROK TRYBUNAŁU (czwarta izba)

z dnia 9 grudnia 2010 r.*

W sprawie C-241/09

mającej za przedmiot wniosek o wydanie, na podstawie art. 234 WE, orzeczenia w trybie prejudycjalnym, złożony przez cour d'appel de Bruxelles (Belgia) postanowieniem z dnia 29 czerwca 2009 r., które wpłynęło do Trybunału w dniu 3 lipca 2009 r., w postępowaniu

**Fluxys SA**

przeciwko

**Commission de régulation de l'électricité et du gaz (CREG),**

* Język postępowania: francuski.

TRYBUNAŁ (czwarta izba),

w składzie: J.C. Bonichot, prezes izby, K. Schiemann, L. Bay Larsen, C. Toader (sprawozdawca) i A. Prechal, sędziowie,

rzecznik generalny: V. Trstenjak,
sekretarz: R. Şereş, administrator,

uwzględniając procedurę pisemną i po przeprowadzeniu rozprawy w dniu 17 czerwca 2010 r.,

rozważywszy uwagi przedstawione:

— w imieniu Fluxys SA przez R. Gonnego, adwokata,

— w imieniu Commission de régulation de l'électricité et du gaz (CREG) przez L. Cornelisa oraz P. de Bandta, adwokatów,

— w imieniu rządu belgijskiego przez M. Jacobs, działającą w charakterze pełnomocnika, wspieraną przez J.F. De Bocka, adwokata,

— w imieniu rządu czeskiego przez M. Smoleka, działającego w charakterze pełnomocnika,

— w imieniu rządu Zjednoczonego Królestwa przez L. Seeborutha, działającego w charakterze pełnomocnika,

— w imieniu Komisji Europejskiej przez O. Beynet oraz B. Schimę, działających w charakterze pełnomocników,

po zapoznaniu się z opinią rzecznika generalnego na posiedzeniu w dniu 28 września 2010 r.,

wydaje następujący

## Wyrok

1 Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym dotyczy wykładni art. 1, 2 i 18 dyrektywy 2003/55/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 26 czerwca 2003 r. dotyczącej wspólnych zasad rynku wewnętrznego gazu ziemnego i uchylającej dyrektywę 98/30/WE (Dz.U. L 176, s. 57 – sprostowanie – Dz.U. 2004, L 16, s. 75), a także art. 3 rozporządzenia (WE) nr 1775/2005 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 28 września 2005 r. w sprawie warunków dostępu do sieci przesyłowych gazu ziemnego (Dz.U. L 289, s. 1).

2 Wniosek ten został przedstawiony w ramach postępowania pomiędzy Fluxys SA (zwaną dalej „Fluxys"), spółką odpowiedzialną za zarządzanie siecią przesyłu gazu ziemnego w Belgii, a Commission de régulation de l'électricité et du gaz (CREG) (Komisją Regulacji Energii Elektrycznej i Gazu) w przedmiocie decyzji tej komisji z dnia

6 czerwca 2008 r. ustalającej taryfy za przesyłanie gazu przeznaczonego do dystrybucji na terenie kraju w okresie od 2008 do 2011 r.

## Ramy prawne

### *Prawo Unii*

3 Artykuł 1 ust. 1 dyrektywy 2003/55 stanowi:

„Niniejsza dyrektywa ustala wspólne zasady przesyłu, dystrybucji, dostaw i magazynowania gazu ziemnego. Określa przepisy dotyczące organizacji i działania sektora gazu ziemnego, dostępu do rynku, kryteria i procedury stosowane w udzielaniu zezwoleń na przesył, dystrybucję, dostawy i magazynowanie gazu ziemnego oraz na eksploatację systemów".

4 Artykuł 2 pkt 3 dyrektywy 2003/55 określa na jej potrzeby pojęcie „przesyłu", w następujący sposób:

„»[P]rzesył« oznacza transport gazu ziemnego siecią gazociągów wysokociśnieniowych z wyłączeniem sieci gazociągów kopalnianych, w celu dostarczenia go odbiorcom, ale nie oznacza dostaw".

5 Artykuł 18 ust. 1 dyrektywy 2003/55 stanowi:

„Państwa członkowskie zapewniają wdrożenie systemu dostępu stron trzecich do systemu przesyłowego i dystrybucyjnego oraz do instalacji LNG [skroplonego gazu ziemnego] na podstawie opublikowanych taryf, stosowanych dla wszystkich uprawnionych odbiorców, w tym przedsiębiorstw dostaw, oraz stosowanych w sposób obiektywny i niedyskryminacyjny wśród użytkowników systemu. Państwa członkowskie zapewniają, że zatwierdzenie tych taryf albo metodologii [sposobu] ich obliczania przez urząd regulacji, o którym mowa w art. 25 ust. 1, odbędzie się przed ich wejściem w życie oraz że te taryfy i metodologie [sposoby], w przypadku gdy tylko metodologie [sposoby] są zatwierdzane, są publikowane przed ich wejściem w życie".

6 Rozporządzenie nr 1775/2005 stanowi w art. 3 ust. 1:

„Taryfy lub metodologie [sposoby] ich obliczania stosowane przez operatorów systemów przesyłowych i zatwierdzone przez urzędy regulacji zgodnie z art. 25 ust. 2 dyrektywy 2003/55 […], jak również taryfy opublikowane zgodnie z art. 18 ust. 1 tej dyrektywy są przejrzyste, uwzględniają potrzebę zachowania integralności systemu oraz potrzebę jego udoskonalania, odzwierciedlają faktycznie poniesione koszty w stopniu, w jakim koszty te odpowiadają tym, jakie ponosi porównywalny pod względem skuteczności i struktury operator sieci, oraz są przejrzyste, równocześnie zapewniając odpowiedni zwrot nakładów inwestycyjnych, a w uzasadnionych przypadkach uwzględniają wyniki analizy porównawczej taryf przeprowadzonej przez urzędy regulacji. Taryfy i metodologie [sposoby] wykorzystywane do ich obliczania stosowane są w sposób niedyskryminacyjny.

[…]".

*Prawo krajowe wynikające z wniosku o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym*

7 W Belgii dystrybucja gazu ziemnego jest regulowana przez loi du 12 avril 1965 relative au transport de produits gazeux et autres par canalisations (ustawę z dnia 12 kwietnia 1965 r. o przesyle rurociągowym produktów gazowych i innych, *Moniteur belge* z dnia 7 maja 1965 r., s. 5260). Z postanowienia odsyłającego wynika, że przepisami mającym i zastosowanie do sporu przed sądem krajowym w chwili wydania tego postanowienia były przepisy tej ustawy w brzmieniu zmienionym przez loi du 10 mars 2009 portant modification de la loi du 12 avril 1965 relative au transport de produits gazeux et autres par canalisations (ustawę z dnia 10 marca 2009 r. zmieniającą ustawę z dnia 12 kwietnia 1965 r. o przesyle rurociągowym produktów gazowych i innych, *Moniteur belge* z dnia 31 marca 2009 r., s. 25173, zwaną dalej „ustawą gazową").

8 Artykuł 1 ust. 7a określa „przesył" jako:

„Działalność polegającą na przesyłaniu gazu ziemnego z wyłączeniem dystrybucji i dostaw gazu ziemnego na terytorium belgijskim".

9 Artykuł 15/5c tej ustawy stanowi:

„§ 1. Operator sieci przesyłowej, operator instalacji magazynowania gazu ziemnego i operator instalacji skroplonego gazu ziemnego przedkładają [CREG] indywidualnie wnioski o zatwierdzenie ich odpowiednich taryf, jak również taryf na usługi dodatkowe. Indywidualnie ogłaszają zatwierdzone taryfy dla odpowiednich rodzajów działalności, zgodnie z wytycznymi zawartymi w niniejszym rozdziale.

[…]

§ 4. Operatorzy sieci przedstawiają [CREG] do zatwierdzenia propozycję dochodu oraz taryf, ustalonych na podstawie całkowitego dochodu, o którym mowa w art. 15/5a.

[…]".

10 Artykuł 15/5d ust. 1 rzeczonej ustawy stanowi:

„[…] [P]rzepisy niniejszego rozdziału oraz dekretu królewskiego z dnia 8 czerwca 2007 r. w sprawie metodologii ustalania całkowitego dochodu z uwzględnieniem sprawiedliwej marży, ogólnej struktury taryfowej, podstawowych zasad w zakresie taryf, procedur, ogłaszania taryf, sprawozdań rocznych, rachunkowości, kontroli kosztów w zakresie taryf, różnic w dochodach operatorów oraz obiektywnej formuły indeksacji, o których mowa w ustawie z dnia 12 kwietnia 1965 r. o przesyle rurociągowym produktów gazowych i innych w wersji opublikowanej w *Moniteur belge* z dnia 29 czerwca 2007 r., stosują się do taryf na tranzyt gazu ziemnego i do operatorów systemu przesyłowego gazu ziemnego prowadzących działalność tranzytową, z następującymi wyjątkami:

1° taryfy stosowane są przez okres ustalony w drodze umowy między operatorem sieci przesyłowej i użytkownikiem tej sieci;

2° w celu zapewnienia długoterminowej stabilności cen okres regulacji, o którym mowa w art. 15/5a, może być dłuższy niż 4 lata;

3° sprawiedliwa marża dla tranzytu jest ustalana zgodnie z art. 4–8 ww. dekretu królewskiego z dnia 8 czerwca 2007 r., przy czym:

a) wartość początkowa majątku regulowanego dla tranzytu podlega zatwierdzeniu przez [CREG] na wniosek operatora z uwzględnieniem wszystkich instalacji przesyłowych znajdujących się w Belgii i używanych do celów tranzytu;

b) iloczyn współczynnika beta i premii za ryzyko jako składnik stopy zwrotu R, o której mowa w ww. dekrecie królewskim, zostaje ustalony na 7%;

[…]".

11 Artykuł 15/19 ustawy o gazie przewiduje, że umowy zawarte przed dniem 1 lipca 2004 r. zgodnie z art. 3 akapit 1 dyrektywy Rady nr 91/296/EWG z dnia 31 maja 1991 r. w sprawie przesyłu gazu ziemnego poprzez sieci (Dz.U. L 147, s. 37) (zwane dalej „umowami historycznymi"), zachowują ważność i są w dalszym ciągu wykonywane zgodnie z przepisami wspomnianej dyrektywy.

**Postępowanie przed sądem krajowym i pytanie prejudycjalne**

12 W 2007 r. zgodnie z art. 15/5c ustawy o gazie Fluxys przedłożył CREG do zatwierdzenia propozycję taryf dotyczących, po pierwsze, czynności przesyłu gazu przeznaczonego do dystrybucji w innym państwie (zwanych dalej „tranzytem"), oraz po

drugie, za czynności przesyłu gazu przeznaczonego do dystrybucji w Belgii (zwane dalej „przesyłem") oraz czynności magazynowania, wszystkie dotyczące okresu od 2008 do 2011 r.

13 W odniesieniu do propozycji taryf dotyczących czynności tranzytu CREG wydała dwie decyzje, odpowiednio, w dniu 15 maja i 6 czerwca 2008 r. Wyrokiem cour d'appel de Bruxelles z dnia 10 listopada 2008 r. skutki tych decyzji zostały zawieszone z uwagi na bezprawny prima facie charakter tych decyzji.

14 Jeżeli chodzi o propozycje taryfowe Fluxys dotyczące czynności przesyłu i magazynowania, CREG odmówiła ich zatwierdzenia i sama decyzją z dnia 19 grudnia 2007 r. określiła taryfy tymczasowe, nakazując ponadto tej spółce przedstawienie nowego budżetu zawierającego nowe propozycje taryfowe. Po przedstawieniu tych propozycji CREG wydała w dniu 6 czerwca 2008 r. nową decyzję, w której ustaliła taryfy tymczasowe za czynności przesyłu i magazynowania. W owych decyzjach wskazała, iż nie była w stanie na podstawie dowodów przedstawionych przez Fluxys ustalić alokacji kosztów poszczególnych wykonywanych przez nią czynności przesyłu i w związku z tym dokonała nowego obliczenia, dystrybuując koszty pomiędzy te czynności. Na podstawie tych obliczeń CREG postanowiła ustalić w doniesieniu do czynności przesyłu niższe taryfy niż taryfy proponowane przez tę spółkę.

15 Kwestionując metodę zastosowaną przez CREG przy ustalaniu taryf za przesył i magazynowanie, Fluxys wniosła w dniu 27 czerwca 2008 r. skargę do cour d'appel de Bruxelles w celu zawieszenia i stwierdzenia nieważności rzeczonej decyzji z dnia 6 czerwca 2008 r. w sprawie tych taryf. Podniosła, iż CREG błędnie dokonała przeniesienia części kosztów operacyjnych czynności przesyłu na czynności tranzytu. Fluxys stwierdziła w szczególności, iż CREG naruszyła ustawę o gazie, która ustanawia

zasady obliczania poszczególnych taryf za, po pierwsze, czynności tranzytu, oraz po drugie, za czynności przesyłu i magazynowania, poprzez zastosowanie tych samych zasad do wszystkich tych czynności.

16 W postępowaniu przed sądem odsyłającym CREG podniosła między innymi, iż uregulowanie Unii Europejskiej, a w szczególności dyrektywa 2003/55 sprzeciwia się uregulowaniu krajowemu, takiemu jak obowiązujące w prawie belgijskim, które ustanawia różne metody taryfowe dla poszczególnych rodzajów przesyłu gazu ziemnego.

17 W postanowieniu odsyłającym cour d'appel de Bruxelles podkreśla, iż rozstrzygnięcie sporu związane jest z oceną prawa belgijskiego, a w szczególności art. 15/5d ustawy o gazie, zamienionego przez ustawę o gazie z 2009 r., z którego wynika, że metoda ustalania taryf za czynności tranzytu jest inna niż metoda stosowana przy ustalaniu taryf za pozostałe czynności przesyłu gazu ziemnego. Zgodnie z tymi przepisami przy ustalaniu taryf za czynności tranzytu nie można uwzględniać kosztów eksploatacji sieci dla całej działalności operatora sieci przesyłowej. Z uwagi na te względy sąd krajowy zawiesił wykonanie decyzji CREG z dnia 6 czerwca 2008 r.

18 W tych okolicznościach cour d'appel de Bruxelles postanowił zawiesić postępowanie i skierował do Trybunału następujące pytanie prejudycjalne:

„Czy art. 1, 2 i 18 dyrektywy [2003/55] i art. 3 rozporządzenia [1775/2005] stoją na przeszkodzie wprowadzeniu w drodze przepisów krajowych szczególnego systemu taryfowego w odniesieniu do działalności w zakresie tranzytu jako wyjątku od zasad regulujących działalność w zakresie przesyłu, poprzez utworzenie w ramach działalności przesyłu rozróżnienia na »przesyłanie« i tranzyt?".

**Postępowanie przed Trybunałem**

19 Pismem z dnia 7 kwietnia 2010 r., które wpłynęło do sekretariatu Trybunału w dniu 28 kwietnia 2010 r., przedstawiciele Fluxys poinformowali Trybunał, iż „zostało zawarte porozumienie z CREG […] w sprawie stosowania systemu taryfowego, który nie opiera się już na rozróżnieniu pomiędzy przesyłem na potrzeby krajowe i tranzytem, lecz który odzwierciedla na podstawie tej samej metody koszty usług świadczonych w stosunku do każdej działalności i które są właściwe dla danej działalności". W piśmie tym informowano również o tym, iż „zgodnie z tym porozumieniem Fluxys wycofuje wszystkie zarzuty podniesione przed cour d'appel de Bruxelles przeciwko decyzji CREG, w tym zarzuty związane z podziałem na tranzyt i przesył krajowy", z wyjątkiem zarzutu dotyczącego umów historycznych objętych wyjątkiem.

20 W związku z tym pismem Trybunał zwrócił się do sądu odsyłającego o wskazanie skutków tego wycofania w zakresie postępowania w trybie prejudycjalnym.

21 Pismem, które wpłynęło do sekretariatu Trybunału w dniu 17 maja 2010 r., cour d'appel de Bruxelles poinformował, iż podtrzymuje wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym, ponieważ, niezależnie od częściowego wycofania skargi przez Fluxys, decyzja CREG z dnia 6 czerwca 2008 r. nie została wycofana i „Fluxys podtrzymuje swoje roszczenie o stwierdzenie nieważności" tej decyzji w zakresie zarzutów innych niż wycofane, dotyczących naruszenia przepisów ustawy gazowej dotyczących metody obliczania taryf. Ponadto sąd ten poinformował Trybunał o tym, że na podstawie art. 825 belgijskiego kodeksu postępowania sądowego ważność częściowego wycofania skargi przez Fluxys „jest uzależniona od zaakceptowania tego wycofania przez stronę przeciwną" oraz że w ramach postępowania przed sądem krajowym CREG nie zaakceptowała tego wycofania. Dodał on wreszcie, iż „ponieważ chodzi o dziedzinę, która należy do zakresu polityki publicznej", podlega ona

nieograniczonej jurysdykcji, tak że sąd nie ma obowiązku orzekać wyłącznie na podstawie zarzutów podniesionych przez strony.

22 Pismem, które wpłynęło do sekretariatu Trybunału w dniu 1 czerwca 2010 r., rząd belgijski poinformował Trybunał, że w wyniku wezwania do usunięcia uchybień wystosowanego przez Komisję Europejską na podstawie art. 258 TFUE i dotyczącego ustawy o gazie ustawa ta została zmieniona przez loi du 29 avril 2010 modifiant la loi du 12 avril 1965 relative au transport de produits gazeux et autres par canalisations en ce qui concerne les tarifs de transit (ustawę z dnia 29 kwietnia 2010 r. zmieniającą ustawę z dnia 12 kwietnia 1965 r. o przesyle rurociągowym produktów gazowych i innych, *Moniteur belge* z dnia 21 maja 2010 r., s. 31397).

23 Z akt postępowania przedstawionych Trybunałowi wynika również, że wyrokiem z dnia 8 lipca 2010 r. belgijski trybunał konstytucyjny stwierdził nieważność ex tunc ww. ustawy z dnia 10 marca 2009 r. z powodu jej sprzeczności z dyrektywą 2003/55 i rozporządzeniem nr 1775/2005.

**W przedmiocie ponownego otwarcia procedury ustnej**

24 Pismem z dnia 17 listopada 2010 r. CREG wniosła o ponowne otwarcie procedury ustnej, podnosząc zasadniczo to, iż należy poddać kontradyktoryjnej debacie „kwestie ważności oraz stosowania w czasie wyjątku dotyczącego umów nazywanych »historycznymi«, ustanowionego przez art. 32 ust. 1 dyrektywy gazowej", ponieważ rzecznik generalna oparła się w swojej opinii na całkowicie nowych dowodach i względach, w odniesieniu do których CREG nie miała możliwości przedstawienia uwag.

25 W tym zakresie należy przypomnieć, że Trybunał może z urzędu lub na wniosek rzecznika generalnego lub też na wniosek stron zarządzić otwarcie procedury ustnej na nowo, stosownie do art. 61 regulaminu, jeżeli uzna, że sprawa nie została dostatecznie wyjaśniona lub że podstawą rozstrzygnięcia będzie argument, który nie był przedmiotem dyskusji stron (zob. w szczególności wyrok z dnia 8 września 2009 r. w sprawie C-42/07 Liga Portuguesa de Futebol Profissional i Bwin International, Zb.Orz. s. I-7633, pkt 31 oraz przywołane tam orzecznictwo).

26 Z kolei statut Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej oraz jego regulamin nie dają stronom możliwości przedkładania uwag w odpowiedzi na opinię przedstawioną przez rzecznika generalnego (zob. ww. wyrok w sprawie Liga Portuguesa de Futebol Profissional i Bwin International, pkt 32).

27 Trybunał uważa, po wysłuchaniu rzecznika generalnego, że w zakresie w jakim nie ma już potrzeby odpowiadać na pytanie prejudycjalne, należy oddalić wniosek o otwarcie procedury ustnej na nowo.

**W przedmiocie odesłania prejudycjalnego**

28 Z orzecznictwa Trybunału wynika, że wyłącznie do sądów krajowych, przed którymi toczy się postępowanie i które powinny wziąć odpowiedzialność za wydane następnie orzeczenie sądowe, należy dokonanie oceny, z uwzględnieniem charakterystycznych okoliczności każdej sprawy, zarówno niezbędności orzeczenia prejudycjalnego dla wydania przez nie wyroku, jak i znaczenia pytań, które stawiają Trybunałowi

(zob. w szczególności wyrok z dnia 15 czerwca 1995 r. w sprawach połączonych od C-422/93 do C-424/93 Zabala Erasun i in. Rec. s. I-1567, pkt 14).

29 Niemniej jednak przy korzystaniu ze swobodnego uznania sąd krajowy pełni we współpracy z Trybunałem przyznaną im wspólnie funkcję w celu zapewnienia przestrzegania prawa w stosowaniu i interpretacji prawa Unii. W związku z tym problemy, jakie mogą powstać przy wykonywaniu prawa do swobodnego uznania przez sąd krajowy, oraz dotyczące stosunków utrzymywanych przez niego z Trybunałem na podstawie art. 267 TFUE, objęte są wyłącznie przepisami prawa Unii (zobacz ww. wyrok w sprawie Zabala Erasun i in., pkt 15).

30 W tym celu konieczne jest, aby Trybunał posiadał informacje co do stanu faktycznego i prawnego postępowania przed sądem krajowym, ponieważ informacje przedstawione w postanowieniach odsyłających nie tylko powinny umożliwić Trybunałowi udzielenie pomocnych odpowiedzi, lecz także pozwolić rządom państw członkowskich i innym zainteresowanym uczestnikom postępowania na przedstawienie uwag zgodnie z art. 23 statutu Trybunału Sprawiedliwości. Do Trybunału należy czuwanie nad zapewnieniem tej możliwości przy uwzględnieniu faktu, że na mocy wskazanego postanowienia zainteresowanym doręcza się jedynie postanowienia odsyłające (zob. wyrok z dnia 1 kwietnia 1982 r. w sprawach połączonych od 141/81 do 143/81 Holdijk i in., Rec. s. 1299, pkt 6; a także postanowienie z dnia 28 czerwca 2000 r. w sprawie C-116/00 Laguillaumie, Rec. s. I-4979, pkt 14).

31 W związku z tym o ile Trybunał powinien być w stanie w jak największym stopniu oprzeć się na ocenie sądu krajowego co do niezbędności kierowanych do Trybunału pytań prejudycjalnych, to należy mu umożliwić dokonanie wszelkiej oceny związanej z wykonywaniem przez niego jego własnych zadań, w szczególności w celu zbadania

w razie potrzeby, do czego zobowiązane są wszystkie sądy, jego własnej jurysdykcji (ww. wyrok w sprawie Zabala Erasun i in., pkt 16).

32 W niniejszej sprawie z pism przedstawionych Trybunałowi po złożeniu wniosku o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym wynika, że po pierwsze Fluxys zrzekła się zarzutów podniesionych przed sądem odsyłającym dotyczących zgodności z prawem metody ustalania taryf stosowanych przez CREG w decyzji zaskarżonej do sądu odsyłającego oraz że dochodzi ona stwierdzenia nieważności zaskarżonych decyzji przed cour d'appel de Bruxelles jedynie w odniesieniu do umów historycznych korzystających ze zwolnienia na podstawie art. 32 ust. 1 dyrektywy 2003/55. Ponadto w następstwie wyroku trybunału konstytucjonalnego z dnia 8 lipca 2010 r. uregulowaniem krajowym właściwym przed sądem odsyłającym nie jest już uregulowanie uwzględnione w ramach wniosku o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym.

33 W tych okolicznościach Trybunał może stwierdzić jedynie, po pierwsze, że ramami prawnymi, w które wpisuje się postępowanie przed sądem krajowym, nie są już ramy prawne opisane przez cour d'appel de Bruxelles w postanowieniu odsyłającym, aczkolwiek zdaniem tego sądu przepisy krajowe mające zastosowanie w wyniku ww. wyroku trybunału konstytucjonalnego powodują powstanie tego samego pytania odnośnie do ich zgodności z prawem Unii, co przepisy, których nieważność stwierdzono w tym wyroku, oraz po drugie, że strona skarżąca w postępowaniu przed sądem krajowym nie podnosi już naruszenia przez CREG art. 15/5d ustawy o gazie.

34 Z powyższego wynika, że z uwagi na rozwój postępowania przed sądem krajowym, tak z punktu widzenia proceduralnego, jak i z punktu widzenia prawa właściwego, Trybunał nie jest już w stanie orzekać co do przedstawionego mu pytania.

**W przedmiocie kosztów**

35 Dla stron postępowania przed sądem krajowym niniejsze postępowanie ma charakter incydentalny, dotyczy bowiem kwestii podniesionej przed tym sądem, do niego zatem należy rozstrzygnięcie o kosztach. Koszty poniesione w związku z przedstawieniem uwag Trybunałowi, inne niż poniesione przez strony postępowania przed sądem krajowym, nie podlegają zwrotowi.

Z powyższych względów Trybunał (czwarta izba) orzeka, co następuje:

**Nie ma już konieczności udzielania odpowiedzi na pytanie prejudycjalne przedstawione w sprawie C-241/09.**

Podpisy